

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . " 2.—
četrletna . . . " 1.—
Posamezna št. " 0.10

Št. 46.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1910.

Leto V.

Ljubljana, 14. okt. 1910.

Prišli so dnovi, kakor se dopadejo našim socialnim demokratom. Na Portugalskem so oznanili republiko in nova svobodomiselná vlada ter vojaki morijo duhovnike, plenijo samostane in požigajo cerkve. Zavoljotega je vesel vesoljni liberalni svet in socialni demokratje se tudi oglašajo v tem zboru. Tudi jugoslovanski »Rdeči Prapor« je zaukazal in občuduje svoje junaške brate v Lizboni, ki onečaščajo Bogu posvečene device ter jih podijo iz špitalov in padajo z noži.

Naši socialni demokrati so sicer zelo hinavski, kadar farbajo javnost, da se za verske reči nič ne brigajo in puščajo vse, kar ima z vero opraviti, v miru, ampak lizbonski somišljeniki so preveč izborno rešili svojo svobodomiselnó nalogo, da bi se mogli naši rdečkarji zatajiti, ko jim vendar srce poskakuje veselja, ko se lizbonski sodrugi umivajo roke v duhovniški krvi in podirajo cerkve.

Delavstvo in ljudstvo na Portugalskem od tega živinskega početja seveda ne bo prav nič imelo, zakaj profit bodo od revolucije vlekli samo liberalni advokati kakor na Francoskem, koder so liberalci vtaknili v žep cerkvi ukradeno premoženje, delavcem pa pokazali fige. Saj vidimo, kako slavna francoska republika, ki je vzor portugalskim revolucionarjem, rešuje delavsko vprašanje, da zdaj stavka ondi vse železniško delavstvo, ker vlečejo mastne dividende republikanski mogotci, trpin pa grize dalje suho skorjo.

Toda kaj briga to naše rdečkarske voditelje? Da se le pobijajo duhovniki in preganjajo nune, zapirajo cerkve in špitali in oropajo cerkvene ustanove za reveže, delavska korist jim je deveta briga in naš »Rdeči Prapor« nima nujnejšega opravka v naših za ubogega delavca tako bridkih časih, kakor da piše slavospeve portugalskim morilcem in tatovom.

Iz tega zdaj pač tudi tisti, ki imajo oči zaplankane, lahko uvidijo, kaj bi bilo, če bi naši rdečkarji prišli kdaj do oblasti. —

Ampak pri nas že nismo več tako zabiti kakor v Lizboni. Naši rdečkarji naj si gredo takih loletov, ki bi jim verjeli, iskat na Portugalsko, naše delavstvo pa bo čedalje bolj iskalo zavetja in varstva svojih interesov v pametnejših strankah in organizacijah, kakor so socialnodemokratske profitarške strokovne in nestrokovne poneumnjevalnice.

V spomin Marije Manfredo.

V torek popoldne smo spremili k večnemu počitku k sv. Križu pokojno predsednico ženskega oddelka S. K. S. Z. Hvaležen čut nas veže, da postavi tudi naš list skromen šopek na njen prerani zakopani grob, kjer počiva njeno za krščansko organizacijo vneto srce. Pokojna gospa je bila prijateljica naših teženj in našega gibanja in ga tudi dejansko vedno podpirala. Povsodi, kjer je bilo potreba dela, tam rajnice ni manjkalo. Bila je prava krščanska in slovenska žena, kakršnih posebno današnji breznačajni svet tako zelo pogreša! Predvsem jo je dičila njena zvestoba; od prvih početkov našega gibanja stala nam je vedno na strani s svojo pomirjevalno k medsebojni slogi in vzajemnosti bodrečo besedo. Pogumno in požrtvovalno je skrbela za napredek in izobrazbo naših žena in deklet; koliko časa je žrtvovala našemu delu in tudi velik del svojih dohodkov je položila na oltar našega dela v skrbi za ženski oddelak S. K. S. Z. Koliko žena in deklet se je izučilo pod njenim večšim vodstvom v »Zvezi« šivanja in likanja. Bog ji povrni stotero vse, kar je za nas žrtvovala. Počivaj v miru blaga prijateljica naših žen in deklet!

Tobačno delavstvo.

Za zdravje! Večkrat smo že opozarjali merodajne ljudi v tovarni na slab zrak v

posameznih oddelkih. Dober zrak je polovico zdravja; kako zrak vpliva na človeško zdravje, se človek najboljšje prepriča, ako opazuje zdrave rdečelične kmečke otroke na deželi in pa blede, izsesane obraze tovarniških delavcev, ki tiče ves ljubi božji dan pri mašinah v slabih, nezračnih prostorih. Posebno delavstvo v prvem cigaret-nem oddelku je glede tega zelo prizadeto, kjer je tako natlačeno, kakor sardele v sodu, da so ena drugi na potu. Svetloba pada tudi namesto delavkam na roke, nasprotno v hrbet. In to pri tako natančnem delu, kot je pri cigaretah, zlasti pri delu, ki ga imajo natikalke. Vse so že večinoma bolj postar-ne delavke, ki so vsled natančnega dela že vsaka kolikor toliko vid izgubile; nazadnje pa pogrešajo še dovolj luči. Prosile bi torej, da se jim da več luči. V tovarni se tolikrat posvetuje in sklepa, kako bi se bolniška podpora omejila in kako se stroški zmanjšali, a ne vidi se, kako velik nedostatek je ravno pomanjkanje dobrega, svežega zraka. Ali bi res ne bilo mogoče, da bi posamezne oddelke prezračili, predno delavstvo na delo pride. Saj to bi vendar ne stalo nič in bi kolikor toliko blagodejno vplivalo na zdravje našega delavstva. Torej več zraka! Dobro bi tudi bilo, da bi se nam podaljšal tržni čas, ko so tržni dnevi. Ob tržnih dneh je vse tako natlačeno, da se niti do prodajalcev ne more; in večkrat se pripeti, da si ne moreš potrebnega kupiti, in ko odzvoní in je prostor prazen, moraš praznih rok oditi. Kakšen naval se preriva ob navedenih dneh sem in tja, se lahko ravnateljstvo samo osebno prepriča. Upamo, da bo ravnateljstvo te naše skromne prošnje uvaževalo in jim primerno tudi ustreglo!

Shod tobačnega delavstva. Tobačno delavstvo je priredilo v sredo zvečer shod v prostorih S. K. S. Z.; prostori so bili popolnoma natlačeni, tako da smo komaj kak kotiček dobili. Poslanec Gostinčar nam je govoril o draginji in nje vzrokih in nekaterih zadevah tobačnih delavcev. Eno tako vprašanje je prekinjenje službene dobe glede na penzijo. Dr. Krek pa nam je povedal marsikaj resničnega o disciplini v naši

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Pomizki so osrige in školjke, medene povitice in cvrčeči polži na srebrnem praznu; slednjič pride na mizo srebrna posoda z zlatimi venci in srebrnimi pušicami, v ta namen, da jih gostje vzemo seboj v spomin na Scevijevo gostoljubnost.

Nato potresejo po tleh žaganja in dečki pristopijo s srebrnimi posodami, da gostom pomazilijo noge in vnovič ovijejo z venci njihove glave.

V tem ko španske plesalke razveseljujejo oko složno počivajoči družini, se ukrade gost za gostom od mize v skrivno Scevijevo sobo. Tudi Avel gre, ko ga opomni tiho šepetaje poleg njega sedeči Lucij Pizon. Tu sem v to sobo, kjer sedi okrog 12 mož, se ne sliši več glas šumeče veselice. Z očitvidno radovednostjo zro v Avla, ki kar nič ne osupne, ko vidi, da je med njimi. Pa kmalu mu pojasnijo njegov dvom; kajti Scevij pride z Milvijem v skrivno izbo svoje hiše.

»Čujte me, vi možje,« povzame gospodar besedo in stopi med nje; »kajti kratek je čas, kar ga smemo obrniti v skriven razgovor; od veselega kosila smo se morali ukra-

sti semkaj in ko zopet pridemo k mizi, ne sme naznanjati resno obličje, kar smo tu sklenili v ozki zvezi. Kdo vé, ako ne prežé celo pri mizi v moji obednici ogleduhi sumljivega trinoga! Začuden gledaš mene, strme zreš nate, Avel.« beseduje dalje in se obrne k mladeniču. »Vedi tedaj, da so si izbrali tvoje ime, da se bo svetilo v neumljivih črkah na bronastih ploščah Klije.« Združili smo se zoper oholega trinoga v skrivno zvezo. Kakor naglo bo maščevalno bodalo končalo malovredno Neronovo življenje, bo Lucij Pizon prijel s krepko roko uzdo vladarstva, tebi pa bodo skazovali vse časti, ki gredo mladeniču, ki je dovršil veliko dejanje, osveto, in osvobodil svet največje pošasti.«

Avel prebledi in skoči nazaj. »Kaj mislite o meni, — jaz naj bi umoril Nerona?«

»Ne bodo te klicali morilca,« ga zavrne Scevij, »rešitelja suznjega Rima te bodo pozdravljale slavne hvalnice; ta nož je posvečen v Jupitrovem svetišču; na ga!«

»Nikoli!« Mladeniču se zablisnejo oči. »Moja je osveta! — govori Bog, katerega jaz

⁴⁾ Klijo je bila modrica (muza), boginja zgodovine in pomeni tudi samanasebi zgodovino.

častim; te roke ne sme oskruniti kri, tudi trinogova kri ne! Ne segal bi v voljo usode, ako je določila Neronovo smrt, — da bi bil njena roka, ki jo vodi in zbada človeška roka, — tega pa nikdar!«

»Ali si pozabil, da vsak trenotek lahko spravi Aricijo v njegovo oblast? da zvičajni vohun Tigelin že preiskuje ves Rim in vso njegovo oklico, da bi spazil, kje je skrita? Ali te tudi ta misel ne spodbuja k osveti?«

»Varoval bom ljubljenko in ako bi moral preganjati hudobneža do stopnjice njegovega prestola, do njegove potratne obednice med njegovimi tovariši,« odvrne Avel. »Vedel bom varovati svojo čast, ako tudi z mečem ali nožem, tudi za ceno svojega življenja; da bi pa vam služil za vaše namene — kaj takega ne zahtevajte nikdar od Avla!«

Pri teh besedah se zbudi velika nevolja. »Mora privoliti; Scevij je šel predaleč, ne more več nazaj,« doni naokolu.

Vidi se Sceviju, kako je preplašen. »Upal sem, da bo vse drugače,« reče nato; »nadejal sem se, da bo oni mladenič varoval svojo nevesto mrež Neronovih; hvaležen bi mu bil ves narod, pa sem se prevaril!«

»In vendar moramo naglo ravnati; on mora dovršiti delo, za kar smo ga odbrali,«

organizaciji. Povdarjal je posebno, da se ima vsak član pokoriti odboru, ki se je izvolil toliko časa, dokler ne poteče njegova doba. Člani društva morajo skrbeti za veljavo društva in če je treba, tudi kaj za društvo žrtvovati. Kar se za društvo plača, to dobi vsak od društva v drugi obliki nazaj povrnjeno. Socialni demokratje pobirajo za razne fonde, pri tem pa silijo ljudi k njih prireditvam ter zahtevajo železno disciplino; tega tudi pri nas ne sme manjkati. Uvedlo se bode stopnjujoče zboljšanje plač; zato je naše društvo že delalo, ko še ni bilo nobene socialnodemokratske tobačne organizacije. Toda, ko se bo vpeljalo, bodo prav gotovo prišli socialni demokratje in bodo rekli: »To je naše delo!« Morda se dobi potem tudi kak naš človek, ki bo rekel: Saj res, tam se dela, to so ptiči! Torej treba nam je več samozavesti in ponosa, da se ne bodo socialni demokratje na naš račun postavljali! Nekateri govore tudi, da so sedanje penzije samo nekaj začasnega in da se lahko zgodi, da se čez nekaj časa zopet umakne. Penzija je po zakonu sklenjena in postava se mora izpeljevati. Zato je neumen tisti, ki to govori, dvakrat neumen pa tisti, ki to verjame! Shod je sklenil sledeče: 1. Uvede naj se redno stopnjujoče zvišanje plač in to čimprej; 2. onemu, delavstvu, ki mu manjka le mala svotica pri zaslužku za IV. razred penzije, naj se zviša plača do te višine.

Prometna zveza.

Gospodu postajenačelniku Ljubljana, južni kolodvor. Skladiščno delavstvo Vaše postaje si usoja ponižno prositi, da se popoldanski delovni čas prične namesto ob 1. uri šele ob pol dveh ter podpira to prošnjo s sledečimi razlogi. Pomislite, da človeku, ki mora, ako hoče shajati, stanovati daleč zunaj na robu mesta, ni mogoče v eni uri domu priti, svoje borno kosilo zavžiti in ob 1. uri zopet pri delu biti. Našim ženam tudi ni vselej mogoče, posebno če so mali otroci v hiši, da nam kosilo donesajo. Ali ste se morda že kdaj prepričali, kje in kako pa obedujejo oni siromaki, katerim žene in otroci donesajo hrano na kolodvor. Ko bi blagovolili to enkrat storiti, gotovo bi se vam morali ljudje smiliti, da se okoli celega skladišča po vseh kotih stikajo, da zavžijejo že davno mrzlo in nezdravo jed. Saj delavcem ni odmerjeno nobenega prostora, kod bi bili v odmorih zavarovani pred vetrom. Tista delavska kosarna ne služi namenu, ker je premajhna, vrhutega pa je še okupirana za delavnico mizarja. Otroci in žene, ki so prisiljeni delavcem donesati hrano, lazijo čez tere in se plazijo čez vozove, da najdejo svoje in to je vendar prepovedano. Kdo pa bode dajal odgovor, če se pripeti kaka nesreča. Krivca boste iskali le med nami. Za pol ure se pa tudi pri delu ne bode nič poznalo, ker bodo ljudje, ko bodo videli, da se jih ne tlači prav po nepotrebem, z veseljem potrudili, da ta prepotrebni odmor nadomestijo z marljivostjo. Upajoč, da ta skromna prošnja ne bode ostala glas vpijočega v puščavi, se priporoča Vaši naklonjenosti skladiščno delavstvo.

zakliče Lucij Pizon. »Ali naj nas drugi prehité in se popno vrh poslopja, h kateremu smo s trudom nanašali kamen na kamen? Vedite tedaj, kaj mi je za opal' zaupal cesarjev prijatelj: poslanec, ki je včeraj malo pred kosilom v taki naglici prišel in zopet šel, je bil iz Hispanije; poročal je, da se namerava prokonzul Galba spuntati in da sega po cesarjevi kroni, da pa ne kaže, polastiti se s silo ljubljence vojakov, ker se tudi Galski vojvoda, Vindeks, k njemu nagiba in proti Neronu?«

»In kaj je sklenil Neron?«

»Kakor navadno; izognil se je sili in se zatekel k zvižaji: car ima pač za kaj bati se Galbe; kajti proročišče mu je vedeževalo, naj se boji 70. leta. Car si je raztolmačil od svojega lastnega življenja — jaz pa vem drugače: 70 let star je Galba in ako ne prehitimo Galbe, segla bo njegova še vedno krepka roka s pomočjo starešinstva in ljudstva po cesarjevem šaplji.«

»Mora biti! Mora biti!« divje kriče zbrani. »Avel mora dovršiti delo!«

(Dalje prihodnjič.)

¹ Opal je dragocen kamen.

² Cesarjev šapelj: krona cesarjeva, njegova moč in oblast, njegova veljava, čast.

Novi glavni ravnatelj južne železnice gospod dr. Avgust pl. Weeber je zasedel dne 6. t. m. svoje mesto. Mož je bil dosedaj sekcijski svetnik v železniškem ministrstvu in je glede njegovega postopanja s podrejenim osebjem na dobrem glasu. Upamo, da si to zaupanje i med nami pridobi, kako bo on z nami zadovoljen, to je odvisno le od njega. Mi smo zadovoljni z drobtinicami, ki ostanejo na bogato pogrujenih mizah naših mogotcev, v to so nas dobro zdresirali, če nam pa tudi te odrečejo, mora pa tudi pri nas vskipeti nevolja in nezaupljivost. Značilno je, da je morala južna železnica poiskati si glavnega ravnatelja izven kroga lastnega uradništva. Da se je morala uprava v to odločiti, bil je gotovo merodajen moment, da je treba finačni voz južne železnice vendar enkrat v pravi tir spraviti. Če se pa to zgodi, je pomembno tudi za osebo, pri katerem bo našel v vseh svojih plemenitih stremljenjih zvesto oporo. Pozdravljamo pristrčno našega novega gospodarja na njegovem odgovornem mestu.

Med brati in sestrami.

Zahvala. Podpisana čutim dolžnost, da se javno zahvalim J. S. Z., oziroma njenemu vodstvu in vodstvu tukajšnje skupine za izredno mrtvaško podporo, dasi moj rajni mož ni bil toliko časa društven član, kolikor to zahtevajo določila o poslovanju. Priporočam zato vsem, pristopajte res pravi delavski organizaciji J. S. Z. — Marija Rogel.

Iz Medvod se nam piše: Kar je prinesla »Naša Moč« v 40 številki, da ni bolniška blagajna v redu, se je izkazalo, da je bila »Naša Moč« dobro poučena, ob reviziji po okrajnem glavarstvu dne 30. septembra. Pregledalo se je 2 leti nazaj. Zasedli so goljufijo v petih slučajih. Primanjkljaj bo poravnala tvornica, kakor je zagotavljal komisar. Pokazalo se je zdaj, kdo da je umazan in kdo da je imel prav. Ravnateljstvu priporočamo, naj ne stika za dopisnikom, ker če bodo preveč šnofali za njim, pride še s hujšim gradivom na dan. Ravnateljstvu tudi priporočamo nepristranost, ker mu je vsak liberalec ljubši in pri njem več doseže, kakor pa poštene delavci, ki nimajo hinavsko priliznenih jezikov, kakršne imajo liberalni prilizovalci.

Kakšen je naš Gangl. Našim bravcem je liberalno socialno demokratični Gangl prav dobro znan. Znano jim je tudi, da maže Gangl neki list za liberalne šomoštre. List v zabavljanju proti duhovnikom presega vse liberalne in socialno demokratske liste na Slovenskem. Ampak da zna, ta liberalni socialno demokratski netopir biti tudi pobožen, tega nismo še znali. Zdaj smo to doznali. Gangl je namreč spisal eno povest, v kateri grozno hvali duhovnike. Kdo li naj nam reši to uganjko? Gangl sam je ne bo. Razrešiti jo hočemo mi. Gangl je zato tako pobožen, kadar piše katoliški bratovščini povesti, ker ga ta za povest tako dobro plača, da lahko nasproti krščanski stranki z denarjem sprejetim od katoliške bratovščine kandidira za državni zbor. Lep značaj!

Gospodu ravnatelju Tittlu v Vevčah. Ali je resnica, kar se govori v popirnici, da ste Vi napram nekaterim uslužbencem tovarne rekli, da Vas delavski list »Naša moč« ne bode več prijemal, ker ste bili zaradi tega pri Gostinčarju? — Jos. Gostinčar.

Ljubljana. Predilniška skupina J. S. Z. je priredila v nedelja dne 9. t. m. v »Unionu« predavanje. Predaval je poslanec Gostinčar o draginji in nje vzrokih. Poslušalci so sledili z velikim zanimanjem izvajanjem govornika.

Iz Preske. Katoliško delavsko društvo in K. s. izobraževalno društvo v Preski pri Medvodah sta priredili pretečeno nedeljo popoldne shod, na katerem je govoril posl. Gostinčar o draginji živil in nje vzrokih. Zborovanje je bilo z ozirom na shod v bližnji Sori, ki se je vršil istočasno, dobro obiskano. Vsekako pa bodo morali delavci skrbeti, da se bodo shodov polnoštevilno udeleževali. Malomarnost in popustljivost se prej ali slej hridko maščujeta nad svojimi proizvočitelji. Zato pozor, in prihodnjič vsi na shod!

Sava. Pri nas še dvomimo, ali je naš denar tako slab, ali je meso, moka in drugo, tako dobro, saj bomo kmalu morali dati 1/2 K denarja za en kg mesa. Ne piše se zastonj toliko o draginji, saj je res neznosna. Sedaj je zopet pri nas meso dražje. Zraven

tega pa še dela primanjkuje. Kaj bode pa po zimi, se že sedaj vsak s strahom povprašuje, ker se zna vse še podražiti in dela še bolj manjkati. Plača je vedno enako majhna. Ali res ni nobenega izhoda iz teh razmer? Ali ni mogoče, da bi se mogel skleniti zakon, ki bi kmetom dovoljeval zaklano živino prodati? Ali bi se ne mogel narediti hlev pri občinski klavnici na Jesenicah, ter bi se živina kupila naravnost od kmeta potom konsumnega društva, ter bi isto imelo dovoljenje mesa prodajati v lastni režiiji? V spominu je še nam, ko smo brali od štrajka proti mesu v Ameriki. Ali bi se pri nas ne mogli živiti bolj z rastlinsko hrano? Kaj pa ti hoče tisti košček mesa, ki je za enkrat v usta, kdor ima majhna, več ga pa kupiti ne moreš. Priporočamo vsem našim somišljenikom, da bi razmotrivali, kako je temu v najkrajšem času odpomoči, ker po smrti je kes prepozno.

Idrija. Kdor zasleduje gibanje idrijskega delavstva izven Idrije po časnikih, bo mislil, da je za nas delavce tu kar najboljša, ga ni lista, ki bi kaj pisal o razmerah idrijskih delavcev, še manj pa, da bi kak delavec potožil javnosti kako slabe in po pravi rečeno neznosne razmere za delavca so tu pri nas. Cena mesu se viša kakor toplomer ob sv. Jakobu, dasiravno ima soc. dem. konsumno društvo svojega mesarja, ki pa navadno prvi s ceno poskoči, nakar mu drugi mesarji vesele volje sledijo. Zaslužek je majhen, ker uradništvo rudnika z malimi izjemami nima srca za delavca, najslabši so uradniki Čehi, ti ne privoščijo delavcu slane vode. (O posameznih bi se lahko napisalo cele pole, kaj se pa zgodi, če bo šlo še tako naprej!) Ni čudno, da se sliši med delavstvom, kadar se kako uradniško mesto izprazni, Bog daj, da bi prišel Nемеc, ravno sedaj, ko je prazno mesto jamskega načelnika, katerega nadomestuje neki češki uradnik, ki ne vidi v delavcu človeka, se slišijo opazke, ki si jih ne upam zapisati. Vendar nam ni znano, ali so vsi Čehi tako dobrega srca, ker nimam namena delati celemu narodu krivice, to pa je gotovo, da bi delavstvo desetkrat raje videlo in si ga tudi želi uradništvo, najsi bo katere koli narodnosti samo češke ne, kajti v vsakem češkem uradniku vidi idrijski delavec egoista. Ob priložnosti, kako delajo uradniki geding na kamju in zaslužek v jami sploh.

Idrija. Kako so zabavljali lansko leto liberalci in ž njimi tisti rdeči organiziranci, ki se po »Naprejevem« katekizmu ne brigajo za to, ali je mokraško organizirani delavec veren ali ne, takrat namreč, ko so v Idriji Uršulinke odprle osmi razred dekliške ljudske šole. Sklenili so takoj v občinskem liberalno - mokraškem odboru protest proti temu razredu; na Dunaju pa so soc. demokratični poslanci ropotali v ministrstvu in kazali na sklep občinskega sveta in na zahtevo tiste organizacije, katera se po »Napreju« za verski čut delavca ne briga. Uspeh tega naskoka je bil ta, da se je mogla letos šola, oziroma osmi razred zapreti. To delo soc. demokratov je tako podlo, tako nizko in grdo, da bolj ne mora biti. Ali si morete misliti kako večjo krivico, kakor če se delavcu, ki si je z veliko težavo, z mnogimi težavnimi poti in prošnjami priboril en razred ljudske šole v dobrobit in izobrazbo svojih otrok, da se proti temu od lastnih, čeprav rdečih tovarišev protestira, ter se pospešuje sotrpino to odvzeti le zaradi tega, ker bi imele dekleta za učiteljice — Uršulinke, od katerih bi kak verski nauk slišale? Zares to je eden najgrših činov v organizaciji tistih delavcev, katerih glasilo piše, da je vsak organizirani delavec lahko pobožen kristjan, ker se organizacija za to ne briga in zato nimamo druge besede kot: fej taka lažnjiva organizacija.«

Kaj pripoveduje ljubljanska služkinja? Mislim, da ne bode odveč, ako se izve, kako se godi ubogim služkinjam v Ljubljani in kako se z njimi postopa. Brezsrčno in surovo, da bi človek ne verjel. Neverjetno je, kako si gospe predstavljajo služkinje kot orodje ali stroje, ki ne potrebujejo počitka. Kako je s počitkom? Navadni delavec ne dela dnevno dvanajst ur in ima še med tem časom počitek. Me služkinje pa moramo delati po osemnajst ur in še več na dan, ker služimo gospodi. Ako se jim poljubi iti na izlet ali lov, pa moramo kiicati ob štirih zjutraj in pripraviti zajutrek. Potem se seveda prične drugo delo. Tak počitek imamo, kvečjemu pet ur na dan. Kar se tiče hrane, te je pa dosti. Kajne, pri gospodi se samo dobre reči kuhajo: Zjutraj

Ste li bolni?

Imate revmatizem, protin, glavobol, zobobol? Bolehate morebiti vsled prepaha ali prehlajenja? Poizkusite vendar bolečine utešujoči, zdravilni, krepilni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Ta je zares dober! To ni samo reklama! Dvanajstotica za poizkušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Elzin trg št. 264 (Hrvaško).

se kuha kava za gospodo, za služabnike pa se prekuha »zoc« — zanje je, če ne pre-dobro, pa vsaj dobro. Pri tej posladkani kuhani vodi se ne smeš vsesti in zavžiti, mora se spiti stoje, ker imajo vsi potrebo, biti od služkinje streženi. Kako pa opoldne? Ko je obed pripravljen, zapoje zvonec, alo, sedaj pa le hitro. Kuharica nima časa sama jesti. Je pa tudi hrana za služabnike, da se Bog usmili. Gospa zapove kuharici: Prva juha se odzame za nas, potem pa zalij, to bo za vas v kuhinji, — pa krompir, — toda ne preveč. Večerja enako kot zjutraj — poparjen krop. Pri taki hrani in počitku delati, presega človeške meje.

Idrija. Agent prijatelj grošev. Ni vse zlato, kar se sveti, pravi pregovor, tako se hoče svetlikati socialna demokracija v starih kolajnah ljubezni do delavstva. Na ta način si prisvojuje ljubezen do delavstva socialna demokracija le v frazah. Tako je nekoč vprašal neki sodrug svojega voditelja Toneta, kako bi bilo v takem slučaju, ko bi nasprotna stranka stavila resolucijo delavcu v korist, ali bi naša stranka glasovala za resolucijo, ali ne? V takem slučaju bi morala naša stranka pobiti resolucijo, ker bi le škodovala naši stranki, šele čez dolgo časa bi morala naša stranka staviti tako resolucijo, ko bi se ona popolnoma pozabila. Sedaj pa lahko razvidite, kakšne pojme da ima socialna demokracija o delavcih za zboljšanje našega položaja. Sedaj se tudi vidi, kako so nam kljubovali takrat, ko smo stavili resolucijo za 20 odstotkov, a oni pa za 30 odstotkov. Edino socialna demokracija zastopa take interese Kristanove, seveda samo da je groš, kajneda, gospod Tonče. Da pa ne pride g. Tonče zastopaj na shode, je pa dokaz, ko je neki sodrug rekel, da bi take govornike dobili, kakor je doktor Tuma iz Gorice. Kajneda, g. Tonče, vi pa za plačo, morda samo za groš, jelite, Tonče, da je draginja.

Mohorjev dar

je letos izredno dragocen. Kdor je zaželel ves dar in doplačal še tisto kronco in 10 vinarjev, se prav gotovo ni nič kesal. Kje na svetu dobiš na mizo za bore 3 krome 10 vinarjev osem knjig? Še pri starinarju ne. Cena papirju je vedno višja, stavljenje vedno dražje. Mohor ostane kljub temu pri stari ceni 2 kron za obligatnih šest knjig. In še izbirati smeš, zamenjati, če ti kaka knjiga ni všeč. Mohorjeva najmogočnejša naša verska organizacija zasluži, da jo z vso silo podpiramo in delamo na to, da čimbolj naraste število njenih članic in članov. Vsak, kdor je naš, agitiraj in deluj, da zbere čimprej Mohor 100.000 sobojevnic in sobojevnikov. S trdno, dobro voljo in z agitacijo se to doseže in se bo moralo doseči.

Dr. Krekove »Zgodbe« bodo prihodnje leto končane. Bodoče leto se zopet uvrste v redne knjige, ker to ljudstvo zahteva. Družba obeta, da pridejo »Kratke zgodbe« po velikih posnete v doglednem času. Čimprej, tem bolje! Stvar nujna in potrebna! Kdor čita »Zgodbe«, zapazi še neko drugo vrzel v naši nabožni književnosti. Slovenci danes nimamo pravzaprav v knjigotrštvu več slovenskega Sv. Pisma. Potrebna in nujna je popolna zopetna izdaja sv. pisma v lepi slovenščini. Stare izdaje zanimajo pač jezikoslovca, praktik si pokvarja ž njimi svoj jezikovni okus. Kar je bilo izborno pred desetletji, ni danes več.

»Sveta spoved« je knjiga nabožne vsebine, predstavljena iz nemščine. Zelo žal nam je, ker je zlata vsebina prepotrebne delca podana v obliki, nad katero se bodo popolnoma upravičeno zgražali jezikoslovci. Preveč se ji pozna, da je prirejena po nemščini in da je bila prehitro prirejena. Mohor je dolžan, da je to, kar nam poda, v vsakem oziru popolno. Kar zahtevamo upravičeno z ozirom na jezik, od leposlovnih listov, moramo tem odločneje še zahtevati od Mohorja, da izdaja knjige ljudstvu na višku. Pograjati moramo tudi, ker je »Sveta spoved« naravnost zanikrno vezana, kakor tudi »Zgodbe« in »Zgodovina«. Knjigovezniško delo stane 44.652 K 70 h, zato ima Mohor pravico, da zahteva moderno vezavo. Oborožiti se moraš z nožem, predno pričneš čitati navedene tri knjige.

Leposlovja je letos Mohor zelo veliko podaril slovenskemu ljudstvu. Poezije veliko in lepe. Rajni Medved, dr. Pregelj, Meško in drugi so poskrbeli, da lepa pesem, namenjena ljudstvu, ne zamre. Želeli bi le, naj bi se v pesmih skrbelo za to, da se ne bo več neposredno hvalilo pijančevanje in da se pošljejo taki verzi, kakor je n. pr. »in vsi ga tam dobre volje pijo«, pesniku nazaj z uljudno, če tudi diplomatsko prošnjo, da naj jih popravi, ker Mohor res ni za to, da slika mikavno, »kako ga tam dobre volje pijo«, ampak za to, da ljudstvu ognjusi popivanje v zvezi s predobro voljo. Mohor je včasih kar sam najodločnejše vodil boj proti pijančevanju, priporočal popolno abstinenco ponovno ob tistih časih, ko je bil abstinenc na svetu še bela vrana.

Nam se zdi tisto prerekanje in polemika z abstinenci popolno brezplodno in brez-pomembno! Nasveti, ki smo jih napisali, so nam prišli iz srca s tem namenom, da se taki nedostatk popravijo.

Razveselili smo se, ker dobi ljudstvo toliko leposlovja. Našim bravcem dobro znani Ivo Česnik nas je razveselil z več lepimi stvarmi. Naš prijatelj opisuje ljudi iz svojega domačega kraja. Opisuje ljudi, navade in značaje, katerih še slovenska lepa književnost ni opisala. I. Č. ima jako razvit čut za lepo naravo. Značaje slika tako ver-no in resnično, kakor žive v njegovem rojstnem kraju. Pisatelj je rojen v Sanaboru na Vipavskem, kmečki sin. Zdaj študira pravne vede na graškem vseučilišču. Naj bi mu ne zarjavelo pero, kadar prestopi v filistrske vrste!

Zelo bo ustrezno ljudstvu s »Slovenske legende«. Dar rajnega pesnika A. Medveda. Vsem pesnikom velja, kar je zapisal prerano prominuli slovenski pesnik A. Medved v svojem prekrasnem uvodu trajne vrednosti.

Dr. Josip Grudnov »Zgodovina slovenskega naroda« vsi, ki poznajo zgodovino, zelo hvalijo. Že prvi zvezek je velezanimiv, drugi bo pa še bolj. Učeni zgodovinar nam slika zgodovino Slovencev do 12. stoletja. Nikakor pa ni prav, da izide drugi del šele leta 1912. Mohor naj se drži svojih izkušenj, da ne kaže izdajati znanstvenih knjig v velikih presledkih. Naročniki še dnevniku zamerijo, če kdaj zaradi kakega perečega dogodka zapostavi podlistek, tembolj nepredvidno je to od Mohorja. Zgodovino čitajo ljudje še rajši, kakor povesti. To vemo še iz časov, ko je izhajala celo večnost »Občna Zgodovina«.

Koledarjevemu uredniku priporočamo, naj si nabavi sledeče tri prepotrebne stvari: 1. uredniški koš, 2. rdečilo in 3. več časa. Koš naj mu služi, da bo metal vanj take traparije, kakršna je črtica »V Benetke«. Brez pardona! Ob časih potopiscev Janka Mlakarja, dr. L. Lenarda, dr. Knifca in drugih ki imajo odprte oči, ne kaziti Koledarja, in to še na prvem mestu s takim opisom, ki bi ga bil prav gotovo vrgel v koš urednik vsakega slovenskega lista v najbolj suhih časih. Rdečilo za to, da bo trebil tujke. Slovenci še nimamo tolmača ptujk. Moj prijatelj Joža, ki mu čita »Slovenca« njegova hči, morebiti ve, kdo da je Fallières, vsak pa ne in končno je tudi na Francoskem več Fallièresov, ne zgolj predsednik francoske ljudovlade. Več časa, da ne bo prezrl takih stavkov, kakor n. pr.: piti ga smejo, dokler je še kaj »žvenka in cvenka v žepu«. Skrbi naj se tudi, da bo Koledar bolj pregleden, kakor je zdaj. Škoda, da je moral Mohor iz fiskalnih razlogov opustiti celotni »Seznamek« udov, naše edine splošne naslovne knjige.

Bolj kakor smo mislili, se je raztegnil naš spis. Lepe so knjige, ki jih je izdala letos Družba sv. Mohorja. Še lepše bi se nam zdele, če bi se ozirale nekoliko več tudi na delavske razmere. V Koledarju več resnobnosti, aktualnosti in kar je glavno, naj Mohor ne pozabi, da je namenjen slovenskemu ljudstvu in da mora zato podajati ljudstvu najboljše in najokusnejšo hrano. Najboljše in najlepše komaj zadostuje Mohorju, ki izobraža armado 85.789 katoliških Slovenk in Slovencev!

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

Ljubiteljem čaše dobre žitne kave ne ugaja noben drugi izdelek tako zelo, kot Francova Perl-rženova kava z znamko »Perlro«. Perl-rž se naj ne primerja s kakovostjo slabejše pražene rži, katera se nezavita izvaguje. Primera poskuševalnega poskusa izpriča, da se »Perl-rž« nikakor ne družuje s labejšim tržnim blagom. — Vonj in okus sta veliko žlahtnejša. — Prosimo, zahtevajte torej samo paketirano, samo z znamko »Perlro«.

Ne maramo bolečin v glavi, križu, zobeh in po udih kakor tudi ne bodljajev ter revmatičnih bolečin v hrbtu in mišicah. Uporabljamo Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Dvanajstotica za poizkušnjo stane samo 5 K franko. Želodec krepčujoče, prebavo pospešujoče, tek vzbujajoče, krč polajšujoče, odvajajoče delujejo Fellerjeve odvajalne rhabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. 6 skatlic franko 4 K. Dobivajo se pri E. V. Fellerju v Stubici št. 264 (Hrvaško).

Letnik

2724

1911

naše, Družinske pratike

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Kato-liški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič in Ivan Korečan; v Trstu: prodajalna »Katoliško tisk. društva«. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik.

Kdor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér

Marsikdo zdaj še živi,
Ker ga „FLORIAN“ krepi!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost " " 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (švantnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovolje se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Škofu, Počarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci pošiljne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

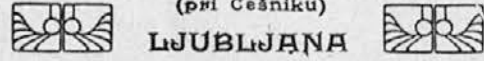
FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba počtena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Rižje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za laše, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železno vino, steklenica 2 kroni 80 vin., in 4 krono 80 vin.
Železate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 80 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in verižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4|0| brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 2|0| od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto. Hsanilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r. predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za redbine in obrt

